

Biedronkowate (Coleoptera: Coccinellidae) Polski. Część 1.
Nowe dane faunistyczne

Ladybird beetles (Coleoptera: Coccinellidae) of Poland. Part 1.
New faunistic data

Rafał RUTA¹, Paweł JAŁOSZYŃSKI², Szymon KONWERSKI³,
Tomasz MAJEWSKI⁴, Tomasz BARŁOŻEK⁵

¹Instytut Zoologiczny U. Wr., Zakład Bioróżnorodności i Taksonomii Ewolucyjnej,
ul. Przybyszewskiego 63/77, 51-148 Wrocław; e-mail: scirtes@biol.uni.wroc.pl

²Os. Wichrowe Wzgórze 22/13, 61-678 Poznań; e-mail: scydmaenus@yahoo.com

³Zbiory Przyrodnicze / Zakład Zoologii Ogólnej UAM, ul. Umultowska 89, 61-614 Poznań;
e-mail: szymkonw@amu.edu.pl

⁴ul. Zawadzkiego 16/10, 62-600 Koło

⁵ul. Partyzantów 10d/9, 64-510 Wronki; e-mail: oryctes@poczta.onet.pl

ABSTRACT: New faunistic records concerning 45 species of the family Coccinellidae in Poland are given. The occurrence of *Scymnus femoralis* (GYLLENHALL), previously reported from Poland without a precise locality, is confirmed on the basis of new findings from four regions.

KEY WORDS: Coleoptera, Coccinellidae, faunistics, new records, Poland.

Dane dotyczące występowania biedronek w Polsce w dużej mierze opierają się na pracach BIELAWSKIEGO, który w latach 1955–1978 opublikował szereg obszernych opracowań faunistycznych. W ostatnich latach zaznaczyła się wyraźna regresja w badaniach Coccinellidae Polski, a kompleksowe projekty poświęcone tej rodzinie nie są obecnie prowadzone. Dodatkowo, zmiany taksonomiczne wprowadzone w minionych latach wymuszają weryfikację dawnych informacji. Prezentowana praca ma za zadanie uaktualnić informa-

cje o występowaniu wybranych (rzadko wykazywanych z Polski lub z innych względów uznanych przez autorów za zasługujące na wzmiankę) gatunków Coccinellidae w kraju.

Poniżej podajemy nowe stanowiska ponad połowy gatunków biedronek znanych z Polski, w oparciu o materiał liczący ponad 700 okazów zebranych w większości przypadków w ciągu ostatnich 20 lat w różnych rejonach kraju. Za przekazanie materiałów bądź udostępnienie danych serdecznie dziękujemy Edwardowi BARANIAKOWI, Lechowi BOROWCOWI, Markowi L. BOROWCOWI, Markowi BUNALSKIEMU, Szymonowi CZERWIŃSKIEMU, Jerzemu M. GUTOWSKIEMU, Jarosławowi KANI, Wojciechowi KUBASIKOWI, Andrzejowi MELKE, Robertowi ROSIE, Pawłowi SIENKIEWICZOWI, Katarzynie SZCZEPKO, Henrykowi SZOŁTYŚOWI, Urszuli WALCZAK i Katarzynie ŻUK. O ile nie zaznaczono inaczej, okazy dowodowe znajdują się w kolekcjach autorów. Wszystkie okazy łowione przez T. MAJEWSKIEGO znajdują się w zbiorze Sz. KONWERSKIEGO.

Zastosowano następujące skróty: PJ – Paweł JAŁOSZYŃSKI; RR – Rafał RUTA; SK – Szymon KONWERSKI; TB – Tomasz BARŁOŻEK; TM – Tomasz MAJEWSKI.

Hyperaspis campestris (HERBST, 1783)

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Goraj vic. (WU95), u podnóża wzgórza z technikum leśnym, 26 V 2007 – 4 exx. na krzewie kaliny, leg. RR; Piła-Kalina (XU28), 30 IV 2000 – 1 ex. na dębowej kłodzie, leg. RR.
- Wyżyna Lubelska: Poleski P. N., nad jez. Moszne (FC40), 15 VII 2004 – 1 ex., leg. RR.

Najczęściej spotykany przedstawiciel rodzaju, zasiedlający murawy ksero-termiczne, skraje lasów, śródleśne polany (BURAKOWSKI i in. 1986).

Hyperaspis concolor (SUFFRIAN, 1843)

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Lusowo ad Poznań (XU11), 30 IV 2001 – 1 ex., leg. SK; Poznań-Morasko (XU21), rez. „Meteoryt Morasko”, 16 V 2004 – 1 ex., leg. SK; Obrzycko vic. (XU03) ad Poznań, 5–10 VI 2000 – 1 ex., leg. SK.

Z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej nie podawany od ponad 110 lat (BURAKOWSKI i in. 2000).

Hyperaspis pseudopustulata MULSANT, 1853

- Puszcza Białowieska: ad Białowieża Towarowa (FD94), 14 VII 2004 – 1 ex., leg. J. GUTOWSKI.

- Wyżyna Lubelska: Gródek ad Hrubieszów (GB03), zbocza kserotermiczne, 8 V 2001 – 1 ex., leg. SK.
Biedronka nowa dla Wyżyny Lubelskiej i Puszczy Białowieskiej.

Hyperaspis reppensis (HERBST, 1783)

- Pojezierze Mazurskie: Lidzbark Warmiński (DF70), 13 V 1985 – 2 exx., leg. TM.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Rogalin ad Poznań (XT38), 24 IV 1999 – 1 ex., 8 V 1999 – 1 ex., zebrane z roślin zielnych w łągu, leg. PJ; Poznań, park miejski Cytadela (XU30/31), 12 VI 1999 – 2 exx. na liściach malin w zacienionych zadrzewieniach, leg. PJ; Gołęczewo vic. (XU22), poligon wojskowy, 6 IV 1998 – 1 ex. w okopach na piaszczysku, leg. SK; Koło (CC48), 3 V 2000 – 1 ex., leg. TM.

Gatunek znany z nielicznych stanowisk w kraju, z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej nie notowany od ok. 50 lat; występuje w siedliskach kserotermicznych (BURAKOWSKI i in. 1986).

Clitostethus arcuatus (P. ROSSI, 1794)

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Rogalin ad Poznań (XT38), park pałacowy, 30 IV 2008 – 1 ex. otrząśnięty z lipy, leg. RR.

Współcześnie znany jedynie z Kluczborka, gdzie był łowiony we wrzeźniu na młodym klonie (KRÓLIK 2006). Nowy dla Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej. Występuje w ciepłych zaroślach o charakterze parkowym, cmentarzach i ogrodach (KOCH 1989).

Nephus redtenbacheri (MULSANT, 1846)

- Pojezierze Pomorskie: Wrzosa vic. (XV10), nad rz. Rurzycą, 3 V 2006 – 1 ex., leg. RR; Sporysz vic. (XV36), rez. „Bocheńskie Błoto”, 26 VI 2005 – 2 exx., leg. RR.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Piła-Kalina (XU28), polana, 4 V 2001 – 1 ex., leg. RR; Piła-Leszaków (XU18), 4 V 2001 – 1 ex. pod kamieniem, leg. RR; Włocławek vic. (CD63), 14 IV 2001 – 1 ex. wysiany ze ściółki wraz ze *Scymnus limbatus* STEPH., leg. PJ; Koło vic. (CC48), 7 X 1995 – 4 exx., leg. TM; Mokrz (WU84), 26 IV 1997 – 1 ex., 29 II 2004 – 2 exx., 16 III 2004 – 1 ex., leg. TB.
- Puszcza Białowieska: Białowieski P. N., ad Masiewo (FD95), 17 VI 2001 – 1 ex., leg. J. GUTOWSKI.
- Śląsk Dolny: Wrocław-Wojnów (XS56), VI 1990 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC, w napływkach po wylewie Odry, 4 IV 2006 – 2 exx., leg. RR; Chrzastowa Wlk. (XS56), 1 V 1992 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC;

Pątnów Legnicki (WS67), 30 IV 1994 – 1 ex., leg. et coll. J. KANIA; Leśna Woda ad Oława (XS74), 24 IV 1994 – 2 exx., leg. et coll. J. KANIA; rez. „Łacha Jelcz” (XS65), 24 IV 1994 – 1 ex., leg. et coll. J. KANIA.

Ostatnio wykazany z Wyżyny Lubelskiej (STĄCZEK, PIETRYKOWSKA 2002) i z Pojezierza Pomorskiego (GUTOWSKI, RUTA 2004). Nie wykazywany z Dolnego Śląska od ponad 60 lat. Biedronka charakterystyczna dla siedlisk wilgotnych (obs. autorów).

Nephus quadrimaculatus (HERBST, 1783)

– Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Promno ad Poznań (XU51), 2 VI 1997 – 1 ex., leg. PJ; Poznań (XU30), 10 III 1993 – 1 ex. w szczątkach roślinnych, leg. Sz. CZERWIŃSKI; Poznań-Malta (XU30), 14 VI 2004 – 1 ex., pułapka lepowa na sośnie, leg. SK; Lusowo ad Poznań (XU11), 23 V 2005 – 1 ex. w locie, leg. SK.

– Nizina Mazowiecka: Lasy Łochowskie, Szumin ad Łochów (ED42), 21 VII 1994 – 1 ex., leg. TM.

Ostatnie doniesienie o występowaniu tego gatunku na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej pochodzi sprzed prawie 70 lat (BURAKOWSKI i in. 1986).

Scymnus (Neopullus) ater KUGELANN, 1794

– Pojezierze Pomorskie: Zawada vic. (XU09), 18 III 2000 – 4 exx. pod korą wierzby, leg. RR.

– Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Lusowo ad Poznań (XU11), 7 III 1999 – 1 ex. pod korą *Salix fragilis* L. rosnącej przy zbiorniku śródpolnym, 18 VI 2005 – 9 exx. pod korą *Salix fragilis*, 3 III 2006 – 1 ex. pod korą topoli na południowym brzegu Jez. Lusowskiego, leg. SK.

– Śląsk Dolny: Wrocław-Wojnow (XS56), 22 IV 2006 – 1 ex. w napływkach, leg. RR; Wrocław-Karłowice, 13 V 2008 – 4 exx. na powalonej wierzbie, leg. RR.

Gatunek nowy dla Pojezierza Pomorskiego. Z Dolnego Śląska podany prawie 60 lat temu (BURAKOWSKI i in. 1986).

Scymnus (Neopullus) haemorrhoidalis HERBST, 1797

– Pobrzeże Bałtyku: na E ad Pogorzelica (WV09), 8–9 VII 2001 – 1 ex. w napływkach, leg. RR.

– Pojezierze Pomorskie: Pakotulsko ad Przechlewo (XV48), 10–21 VII 1981 – 1 ex., leg. TM.

– Pojezierze Mazurskie: Puszcza Augustowska, Augustów vic., rez. „Jez. Kałejty” (FE36), oddz. 165, 17 VII 2004 – 1 ex., leg. RR.

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Biała (XU08), 2 V 2005 – 1 ex., murawy kserotermiczne, leg. RR; Piła-Koszyce (XU19), brzeg Zalewu Koszyckiego, 5 VI 1999 – 1 ex. na *Ranunculus* sp. zaatakowanym przez czerwcę (*Coccinea*), leg. RR; Mokrz (WU84), 17 V 2001 – 1 ex., leg. TB; Puszczykowo vic. (XT29), 6 V 1995 – 1 ex., 3 VII 1998 – 1 ex., leg. PJ; Rogalin ad Poznań (XT38), 5 VI 1996 – 1 ex., leg. PJ; Ruda Milicka (XT61), 25 VII – 8 VIII 1989 – 2 exx., leg. et coll. L. BOROWIEC.
- Puszcza Białowieska: Białowieski P. N., ad Masiewo (FD95), 17 VI 2001 – 1 ex., leg. J. GUTOWSKI; P. Białowieska, oddz. 520/543 (FD95), 15 VII 2004 – 1 ex., leg. J. GUTOWSKI.
- Śląsk Dolny: Wrocław-Wojnow (XS56), VI 1990 – 5 exx., leg. et coll. L. BOROWIEC.
- Góry Świętokrzyskie: SE skraj rez. „Białe Ługi” (DB82), 8 VII 2007 – 3 exx., leg. RR.
- Sudety Zachodnie: rez. „Torfowisko pod Zieleńcem” (WR97), 23 VI 2004 – 1 ex., leg. RR.

Z Pojezierza Pomorskiego i Dolnego Śląska nie był wykazywany od prawie 130 lat, z Sudetów Zachodnich od prawie 100 lat, a z Pobrzeża Bałtyku od ok. 90 lat (BURAKOWSKI i in. 1986). Nowy dla Gór Świętokrzyskich. Gatunek łowiony przede wszystkim na czeremchach, głogach i czarnym bzie (BURAKOWSKI i in. 1986).

Scymnus (Neopullus) limbatus STEPHENS, 1832

[=*testaceus* J. WEISE]

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Lusowo ad Poznań (XU11), 7 III 1999 – 1 ex., leg. SK; Włocławek vic. (CD63), 15 IV 2001 – 10 exx., wysiane ze ściółki pod wierzbą na zdegenerowanym torfowisku w zagłębieniu terenu otoczonym lasem sosnowym, leg. PJ.

Gatunek nowy dla Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, spotykany głównie na wierzbach i topolach w wilgotnych siedliskach (BURAKOWSKI i in. 1986).

Scymnus (Parapullus) abietis (PAYKULL, 1798)

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Poznań-Rataje (XU30), 25 VI 2001 – 1 ex. nad rzeką Wartą, XII 2001 – 1 ex. w mieszkaniu, leg. SK; Mokrz (WU84), 27 VII 1998 – 1 ex., 23 VII 1999 – 1 ex., leg. TB.

Z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej wykazany jedynie z Żar prawie 70 lat temu. Na nizinach biedronka spotykana lokalnie, związana z drzewami iglastymi (BURAKOWSKI i in. 1986).

Scymnus (Pullus) auritus THUNBERG, 1795

- Pojezierze Pomorskie: Czaplą ad Piła (XU19), na dębie, V 2000 – 1 ex., leg. RR.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Ślesin W (WU79), kserotermiczne skarpy z dębami, 4 V 2004 – 1 ex., leg. RR; Puszczykowo ad Poznań (XT29), 20 V 1995 – 1 ex., leg. PJ; Włocławek (CD63), 17 VII 1995 – 1 ex., leg. PJ; Promno ad Poznań (XU51), na stacji kolejowej na liściach dębu, 13 VI 1999 – 5 exx., 24 VI 2000 – 1 ex., 9 VII 2000 – 1 ex., 13 VIII 2000 – 1 ex., leg. PJ; Ruda Milicka (XT61), 25 VII – 8 VIII 1989 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC.
- Nizina Mazowiecka: Szumin ad Łochów (ED42), 27 VII 1993 – 4 exx., leg. TM.
- Śląsk Dolny: Wrocław-Zakrzów (XS46), 26 VI 2007 – 1 ex., leg. M. L. BOROWIEC; Wrocław-Wojnów (XS56), VI 1990 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC, 27 IV 2008 – 1 ex., leg. RR; Lubiąż (XU08), 1 V 1993 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC.

Z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej nie wykazywany od ponad 60 lat, a z Dolnego Śląska od niemal 100 lat (BURAKOWSKI i in. 1986).

Scymnus (Pullus) ferrugatus (MOLL, 1784)

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Dziembowski Jar ad Dziembowo (XU28), 8 V 2004 – 1 ex. otrząśnięty z czeremchy, 30 IV 2005 – 4 exx., leg. RR; Radojewo vic., poligon wojskowy (XU31), 18 III 1998 – 1 ex. pod korą *Populus* sp., leg. SK, 20 IV 2000 – 1 ex., leg. SK; Biedrusko, poligon wojskowy (XU32), 2 VII 2000 – 1 ex., leg. SK; Lusowo ad Poznań (XU11), 15 V 1995 – 1 ex., leg. SK, 1 III 1998 – 1 ex. pod korą *Salix* sp., leg. SK, 9 V 1999 – 5 exx., leg. PJ; Mokrz (WU84), 11 V 1997 – 1 ex., leg. TB; Włocławek (CD63), 1 V 1999 – 2 exx., leg. PJ; Puszczykowo (XT29), 6 VI 1998 – 1 ex., 3 VII 1998 – 1 ex., leg. PJ; Promno ad Poznań (XU51), na czeremchach w borach sosnowych, 16 VII 1998 – 1 ex., 26 VIII 1998 – 1 ex., 10 IV 1999 – 1 ex., 24 VI 2000 – 1 ex., leg. PJ.
- Śląsk Dolny: Wrocław-Wojnów (XS56), VI 1990 – 2 exx., leg. et coll. L. BOROWIEC, 22 IV 2006 – 3 exx. otrząsane z czeremchy, leg. RR; Pątnów Legnicki (WS67), 30 IV 1994 – 2 exx., leg. et coll. J. KANIA; Chrzęstowa Wlk. (XS56), 27 IV 1994 – 1 ex., leg. et coll. J. KANIA.
- Sudety Zachodnie: Jelenia Góra vic. (WS53), 13 V 1997 – 1 ex. strząśnięty z krzewu, leg. RR.

Z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej nie podawany od 70 lat, zaś z Sudetów Zachodnich od prawie 100 lat. W sezonie wegetacyjnym spotykany na rozmaitych krzewach i drzewach liściastych (BURAKOWSKI i in. 1986).

Scymnus (Pullus) suturalis THUNBERG, 1795

- Pobrzeże Bałtyku: Łazy ad Koszalin (WA71), plaża nadmorska, 29 III – 3 IV 2003 – 1 ex., leg. SK.
- Pojezierze Pomorskie: Puszcza Drawska, Podlesiec vic. (WU56), oddz. 34k, 16 III 2003 – 3 exx., leg. RR.
- Pojezierze Mazurskie: Biebrzański P. N., Grzędy (FE14), 27 X 2001 – 1 ex., leg. J. GUTOWSKI.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Piła, os. Górne (XU18), 28 III 1998 – 2 exx., las brzozy, leg. RR; Krzewina vic. (XU28), skraj lasu na skraju doliny Noteci, 16 II 2007 – 6 exx., pod korą sosny, leg. RR; Chludowo vic., poligon wojskowy (XU22), 20 IV 1998 – 1 ex. w lesie dębowym *Calamagrostio-Quercetum*, leg. U. WALCZAK; Lusowo ad Poznań (XU11), 26 IX 1995 – 1 ex., 30 IV 2001 – 1 ex., 3 V 2006 – 1 ex., leg. SK; Dąbrowice ad Koło (CC48), 12–17 V 1997 – 3 exx., leg. TM; Dzierawy ad Koło (CC38), 20–26 V 1998 – 1 ex., leg. TM; Mokrz (WU84), 2 III 1997 – 1 ex., 19 IX 2006 – 1 ex., leg. TB; Puszczykowo ad Poznań (XT29), 20 V 1995 – 1 ex., 21 VI 1996 – 1 ex., leg. PJ; Wapienno ad Inowrocław (YU05), murawa kserotermiczna, 16 VI 1996 – 1 ex., leg. PJ; Promno ad Poznań (XU51), 16 VII 1998 – 1 ex., 10 IV 1999 – 1 ex., 28 IV 2001 – 1 ex., leg. PJ; Włocławek (CD63), 22 V 1999 – 1 ex., leg. PJ; Antonin ad Przygodzice (XT91), 20 II 1994 – 9 exx., leg. U. WALCZAK.
- Nizina Mazowiecka: Szumin ad Łochów (ED42), 21 VII 1994 – 2 exx., leg. TM.
- Puszcza Białowiecka: Puszcza Białowiecka: ad Białowieża (FD94), 2 IV 2004 – 1 ex., leg. J. GUTOWSKI.
- Śląsk Dolny: Pątnów Legnicki (WS67), 30 IV 1994 – 2 exx., leg. et coll. J. KANIA; Leśna Woda ad Oława (XS74), 24 IV 1994 – 2 exx., leg. et coll. J. KANIA.
- Wyżyna Małopolska: Dolina Nidy, Pińczów-Skowronno (DA69), 10–15 V 1991 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC.
- Wyżyna Lubelska: Poleski P. N., Durne Bagno (FB50), 16 VII 2004 – 1 ex., leg. RR.
- Sudety Zachodnie: Karkonosze, Podgórzyn-Podzamcze (WS43), 1–8 VIII 1994 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC.

Jeden z najpospolitszych krajowych skulików, według BURAKOWSKIEGO i współautorów (1986) charakterystyczny dla młodników sosnowych. Nowy dla Sudetów Zachodnich.

Scymnus (s. str.) doriai CAPRA, 1924

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Tarnowa ad Turek (CC37), 20 VI 1998 – 2 exx., leg. TM.

Dotąd znany w Polsce jedynie z Zawadówki na Wyżynie Lubelskiej (STA-CZEK, PIETRYKOWSKA 2003). Nowy dla Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej.

Scymnus (s. str.) *femoralis* (GYLLENHALL, 1827)

- Pojezierze Mazurskie: Biebrzański P. N., ur. Kapice (FE13), „Wysoki Grąd”, 11 VI 2000 – 1 ex., leg. J. GUTOWSKI.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Mokrz (WU84), 13 III 2004 – 1 ex. wysiany ze ściółki, leg. TB.
- Nizina Mazowiecka: Lasy Łochowskie, Szumin ad Łochów (ED42), 21 VII 1994 – 1 ex., leg. TM.
- Śląsk Dolny: Wrocław-Wojnów (XS56), VI 1990 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC.

Gatunek nie uwzględniony w kluczu do oznaczania biedronek Polski (BIELAWSKI 1959) ani w „Katalogu fauny Polski” (BURAKOWSKI i in. 1986). Ogólnikowa wzmianka o występowaniu w Polsce znajduje się w katalogu chrząszczy Palearktyki (KOVÁŘ 2007). Cytowane stanowiska to pierwsze precyzyjne informacje o występowaniu gatunku w kraju. Nowy dla wymienionych krain. Związany z terenami o kserotermicznym charakterze, trawiastymi zboczami i skrajami lasów (KOCH 1989).

Scymnus (s. str.) *frontalis* (FABRICIUS, 1787)

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Piła-Koszyce (XU19), SW brzeg Zalewu Koszyckiego, nieużytki, 11 V 2004 – 2 exx., leg. RR; Radojewo vic. ad Poznań, poligon wojskowy (XU31), żarnowczyisko, 19 VIII 2006 – 1 ex., leg. SK; Poznań (XU20), 11 V 2006 – 1 ex., 17 IX 2006 – 1 ex., leg. TB.
- Śląsk Dolny: Prawików (XS07), 19 V 1993 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC.
- Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Ojców vic. (DA16), stary kamieniołom, 20 V 2006 – 1 ex., leg. RR.
- Wyżyna Lubelska: Gródek ad Hrubieszów (GB03), murawy kserotermiczne, 8 V 2001 – 1 ex., leg. SK; Opoka Duża ad Annapol (EB63), 24 V 1994 – 2 exx., leg. et coll. L. BOROWIEC.
- Roztocze: Krasnobród (FB50), 16–25 VI 1990 – 4 exx., leg. et coll. L. BOROWIEC.

Z Roztocza nie notowany od prawie 100 lat, związany z siedliskami o charakterze kserotermicznym (BURAKOWSKI i in. 1986).

Scymnus (s. str.) *interruptus* (GOEZE, 1777)

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Lusowo ad Poznań (XU11), 23 IV 2000 – 1 ex., łąka, leg. SK; Mokrz (WU84), 27 VI 1999 – 1 ex., 3 VII 2002 – 1 ex., leg. TB.

– Nizina Mazowiecka: Szumin ad Łochów (ED42), 27 VII 1993 – 1 ex., leg. TM.

Gatunek rzadki, z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej podany ostatnio ponad 40 lat temu (BURAKOWSKI i in. 1986).

Scymnus (s. str.) *nigrinus* KUGELANN, 1794

– Pobrzeże Bałtyku: Łazy ad Koszalin (WA71), plaża nadmorska, 29 III – 3 IV 2003 – 1 ex., leg. SK.

– Pojezierze Pomorskie: Drawieński P. N., Głodne Jezioro (WU79), 12 VIII 2002 – 1 ex., leg. J. M. GUTOWSKI (stanowisko ogólnikowo podane w pracy: GUTOWSKI, RUTA 2004); Tuczno E (WU79), przy drodze do Strzalin, 15 VII 2002 – 1 ex., leg. RR.

– Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Poznań-Malta (XU30), 14 VI 2004 – 1 ex., pułapka lepowa na sośnie, leg. SK; Tarnowa ad Turek (CC47), 20 VI 1998 – 2 exx., leg. TM; Mokrz (WU84), 29 II 2004 – 1 ex., leg. TB.

– Nizina Mazowiecka: Lasy Łochowskie, Szumin ad Łochów (ED42), 21 VII 1994 – 2 exx., leg. TM; Kampinoski P. N., Bromierz (DC69), 10–18 IV 2002 – 4 exx., leg. K. SZCZEPKO.

– Śląsk Dolny: Zimna Woda (WS78), 16 V 1992 – 2 exx., leg. et coll. L. BOROWIEC; Pątnów Legnicki (WS67), 30 IV 1994 – 1 ex., leg. et coll. J. KANIA.

– Roztocze: Krasnobród (FB50), 16–25 VI 1990 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC; rez. „Bukowa Góra” (FB30), 22–23 VI 1990, 1 ex., leg. et coll. J. KANIA.

Z Dolnego Śląska nie wykazywany od ponad 150 lat, z Roztocza – prawie od 100 lat, a z Pobrzeża Bałtyku od 70 lat. Gatunek charakterystyczny dla lasów i młodników sosnowych (BURAKOWSKI i in. 1986).

Scymnus (s. str.) *rubromaculatus* (GOEZE, 1777)

– Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Lusowo ad Poznań (XU11), 25 VII 1998 – 1 ex., 30 IV 2001 – 1 ex., leg. SK.

Gatunek znany w Polsce z nielicznych stanowisk, z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej nie wykazywany od ponad 70 lat; w sezonie wegetacyjnym spotykany na rozmaitych drzewach i krzewach (BURAKOWSKI i in. 1986).

Scymnus (s. str.) *schmidti* FUERSCH, 1958

[=*mimulus* CAPRA et FÜRSCH, 1967]

– Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Dzierawy ad Koło (CC38), 20–26 V 1998 – 2 exx., leg. TM.

– Nizina Mazowiecka: Szumin ad Łochów, (ED42), Lasy Łochowskie, 21 VII 1994 – 2 exx., leg. TM.

– Śląsk Dolny: Wrocław-Wojnów (WS56), 4 IV 2006 – 1 ex. w napływkach po wylewie Odry, leg. RR.

Nie wykazywany z Dolnego Śląska od ponad 60 lat, związany z siedliskami kserotermicznymi (BURAKOWSKI i in. 1986).

Scymnus (s. str.) *suffrianioides apetzoides* CAPRA et FÜRSCHE, 1967

– Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Biała (XU08), kserotermy, 2 V 2006 – 1 ex., leg. RR; Tarnowa ad Turek (CC47), 20 VI 1998 – 1 ex., leg. TM.

– Nizina Mazowiecka: Kampinoski P. N., Bromierzyk (DC69), 26 IV – 3 V 2002 – 1 ex., 3–9 V 2002 – 1 ex., 30 V – 4 VI 2002, 1 ex., leg. K. SZCZEPKO.

Gatunek o słabo zbadanym rozmieszczeniu i biologii, z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej wykazany jedynie przez JADWISZCZAKA (1989) z okolic Sieradza; na Nizinie Mazowieckiej znany z okolic Warszawy (BURAKOWSKI i in. 1986).

Rhyzobius chrysoloides (HERBST, 1792)

– Pojezierze Pomorskie: Bory Kujańskie ad Kujan (XV41), lasy na wschodnim brzegu jez. Borowno, 18 II 2007 – 7 exx. pod korą starych sosen, leg. RR.

– Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Puszczykowo ad Poznań (XT29), 21 VI 1996 – 1 ex., leg. PJ; Lusowo ad Poznań (XU11), 29 IX 1995 – 1 ex., 12 VI 1999 – 1 ex., droga śródpolna, leg. SK, 19 IV 2005 – 1 ex. w borze na południowym brzegu Jez. Lusowskiego, leg. P. SIENKIEWICZ; Poznań-Starołęka (XU30), 19 IX 2000 – 1 ex., leg. SK; Radojewo vic. ad Biedrusko, poligon wojskowy (XU31), 18 III 1998 – 5 exx. pod korą *Pinus sylvestris* L. nad Jez. Glinnowieckim, leg. SK; Biedrusko vic. ad Poznań, poligon wojskowy (XU32), 13 IX 2005 – 1 ex. w borze, leg. SK; Promno ad Poznań (XU51), 4 XII 1999 – 1 ex., leg. PJ; Antonin ad Przygodzice (XT91), 20 II 1984 – 15 exx., leg. U. WALCZAK; Gołuchów ad Kalisz (YT04), 31 XII 1987 – 2 exx., leg. A. MELKE; Lubstów (CD20), 4 VII 1989 – 1 ex., leg. TM; Pamiątkowo ad Szamotuły (XU12), 21 XI 2004 – 1 ex., leg. TB; Mokrz (WU84), 26 IV 2004 – 1 ex., leg. TB; Pobielski (XT21), 2 IV 2006 – 1 ex., leg. et coll. K. ŻUK.

– Śląsk Dolny: Wrocław-Wojnów (XS56), VI 1990 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC.

– Wzgórza Trzebnickie: Jary ad Oborniki Śląskie (XU38), 29 X 2004 – 1 ex., leg. et coll. K. ŻUK.

– Wyżyna Małopolska: Dolina Nidy, Pasturka (DA69), 31 V 1993 – 2 exx., leg. et coll. J. KANIA.

Gatunek nie wykazywany przez ponad 50 lat z Dolnego Śląska i Wzgórz Trzebnickich (BURAKOWSKI i in. 1986). Występuje głównie w borach sosnowych (BURAKOWSKI i in. 1986).

Rhyzobius litura (FABRICIUS, 1787)

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Ciszkowo (WU95), murawy kserotermiczne, 1 VIII 2003 – 1 ex. w czerpak, leg. RR; Pianówka ad Czarnków (XU05/XU06), murawy kserotermiczne, 26 V 2007 – 1 ex., leg. RR; Ślesin vic. (XU79), kserotermiczne skarpy z dębami, 4 V 2004 – 1 ex., leg. RR; Biedrusko vic. ad Poznań, poligon wojskowy (XU32), 15 VII 2000 – 1 ex., leg. SK; Poznań, park miejski Cytadela (XU30/XU31), 16 V 1995 – 3 exx., 4 VI 1995 – 1 ex., 2 VI 1997 – 1 ex., 12 VI 1999 – 1 ex., wszystkie okazy leg. PJ; Poznań, Park Sołacki (XU20), 9 IV 2005 – 1 ex. na sośnie, leg. RR; Tarnowa ad Turek (CC47), 27 III 1990 – 1 ex., leg. TM; Koło (CC48), 20 V 1990 – 1 ex., 27 VII 1990, 1 ex., leg. TM; Dąbrowice ad Koło (CC48), 21 III 1993 – 1 ex., leg. TM; Mchy ad Książ Wielkopolski (XT56), 18 VI 2006 – 1 ex., leg. TB; Mokrz (WU84), 12 V 1996 – 1 ex., 7 IV 2002 – 1 ex., leg. TB; Ruda Milicka (XT61), 25 VII – 8 VIII 1989 – 1 ex., leg. et coll. L. BORO-WIEC; Żary ad Żagań (WT02), V 1992 – 1 ex., leg. et coll. J. KANIA.
- Śląsk Dolny: Wrocław, ul. Bardzka (XS46), 2 VI 1994 – 3 exx., 8 VI 1994 – 2 exx., leg. et coll. J. KANIA.

Biedronka nie podawana z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej przez ponad 30 lat, a z Dolnego Śląska przez ponad 50 lat (BURAKOWSKI i in. 1986). Występuje na suchych zboczach i murawach kserotermicznych (BURAKOWSKI i in. 1986).

Platynaspis luteorubra (GOEZE, 1777)

- Pojezierze Pomorskie: Tuczno NW (WU79), tereny ruderalne, gruzowisko porośnięte ciepłolubną roślinnością, 16 VII 2002 – 2 exx. w czerpak, leg. RR.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Poznań (XU20), 14 V 1996 – 1 ex. w locie, leg. et coll. TB; Mokrz (WU84), 14 V 1996 – 1 ex. w locie, 17 VII 2004 – 1 ex., 12 XII 2004 – 1 ex. ze ściółki, 3 VII 2007 – 2 exx. w pułapkę Barbera, leg. TB; Poznań, park miejski Cytadela (XU30/XU31), 27 IV 1993 – 1 ex., 23 V 1993 – 1 ex., leg. PJ; Poznań-Piątkowo (XU31), 19 VIII 1996 – 1 ex., leg. PJ.
- Śląsk Dolny: Wrocław-Wojnów (XS56), w napływkach po wylewie Odry, 4 IV 2006 – 1 ex., leg. RR.
- Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Ojców vic. (DA16), stary kamieniołom, 20 V 2006 – 1 ex., leg. RR.

- Wyżyna Małopolska: Pińczów (DA69), 22 V 1992 – 2 exx., leg. et coll. L. BOROWIEC.
- Wyżyna Lubelska: Opoka Duża ad Annopol (EB63), 24 V 1994 – 2 exx., leg. et coll. L. BOROWIEC; Gródek ad Hrubieszów (GB03), 27 V 1994 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC.
- Rostocze: Józefów (FA49), 26 VI 1990 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC; Krasnobród (FB50), 16–25 VI 1990 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC.

Gatunek nowy dla Wyżyny Lubelskiej, z Rostocza nie wykazywany od prawie 100 lat (BURAKOWSKI i in. 1986). Występuje głównie w suchych zaroślach i na murawach kserotermicznych (obs. autorów).

Novius cruentatus (MULSANT, 1846)

- Pojezierze Pomorskie: Puszcza Drawska, Podlesiec vic. (WU56), oddz. 34k, 16 III 2003 – 3 exx. pod korą starej sosny na skraju lasu, leg. RR.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Puszczykowo ad Poznań (XT29), 17 VI 1998 – 1 ex. na trawach w zaroślach nadwarciańskich, leg. PJ.

Jedna z najrzadszych krajowych biedronek. Z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej podawana dotychczas tylko z Grodziska Wlkp., ponad 80 lat temu, w Puszczykówku odnaleziona w 1951 r. (BIELAWSKI 1962). Na Pojezierzu Pomorskim znana ze Szczecina, Wyspy Bierzwienieckiej i Bierzwnika w pow. Choszczno (BIELAWSKI 1962). W sezonie wegetacyjnym występuje głównie w koronach starych sosen (BURAKOWSKI i in. 1986).

Halyzia sedecimguttata (LINNAEUS, 1758)

- Pobrzeże Bałtyku: Pogorzelić vic. ad Niechorze (WV09), 8–9 VII 2001 – 3 exx. w napływkach na brzegu Bałtyku, leg. RR; Łazy ad Koszalin (WA71), plaża, 2–16 VII 2005 – 1 ex., leg. SK.
- Pojezierze Mazurskie: Mierki ad Olsztynek (DE53), 28 IX 2000 – 2 exx., leg. PJ; na tym stanowisku obserwowano liczne larwy, poczwarki i imagines na młodych brzożach w lesie sosnowym (PJ).
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Dziembówko vic., okolice zwirowni, 31 V 2002 – 1 ex., leg. RR; Włocławek (CD63), 20 VI 1999 – 1 ex., zadrzewienia brzożowe w lesie sosnowym, leg. PJ, 7 X 2000 – 3 larwy zebrane na liściach brzoż rosnących wzdłuż drogi w lesie sosnowym, leg. PJ; Puszczykowo vic. (XT29), 15 V 1998 – 1 ex., 29 V 1998 – 2 exx., 6 VI 1998 – 2 exx., 22 VII 1999 – 1 ex., wszystkie na pojedynczej brzożie w lesie sosnowym, leg. PJ; Promno ad Poznań (XU51), 13 III 1999, masowy pojaw na rozwijających się liściach młodych brzoż rosnących wzdłuż piaszczystej drogi w lesie sosnowym, obserwowany przez PJ; Lusowo ad Poznań (XU11), 12 XI 2004

- 1 ex., południowy brzeg jez. Lusowskiego, leg. SK; Chłudowo vic., poligon wojskowy (XU22), 24 V 2000 – 2 exx. ad lucem, leg. U. WALCZAK; Mokrz (WU84), 21 V 1997 – 1 ex., 18 IV 1999 – 1 ex., 21 IV 2001 – 1 ex., leg. TB.
- Wzgórza Trzebnickie: Malin, park (XS47), na krzewach, 13 IV 2008 – 2 exx, leg. RR.
- Roztocze: Południoworoztoczański P. K., Werchrata (FA77), 2 VII 2002 – 1 ex., leg. et coll. K. ŻUK.
- Bieszczady: Mików (EV86), 10 VII 1990 – 3 exx., leg. H. SZOŁTYS.
Z Pobrzeża Bałtyku nie wykazywany od ponad 70 lat, z Pojezierza Mazurskiego – od ponad 100 lat (BURAKOWSKI i in. 1986). Według danych z piśmienictwa (BURAKOWSKI i in. 1986) występuje na drzewach liściastych na wilgotnych siedliskach. Przez autorów był łowiony również w borach sosnowych.

Vibidia duodecimguttata (PODA, 1761)

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Rogalin ad Poznań (XT38), park pałacowy, 30 IV 2008 – 1 ex. otrząśnięty z lipy, leg. RR.
Gatunek rzadko notowany w kraju, ostatnie doniesienie z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej pochodzi sprzed ponad 70 lat (BURAKOWSKI i in. 1986). Według BURAKOWSKIEGO i współautorów (1986) zasiedla wilgotne środowiska, gdzie występuje na rozmaitych krzewach i drzewach liściastych.

Aphidecta obliterata (LINNAEUS, 1758)

- Pobrzeże Bałtyku: Pogorzelica vic. ad Niechorze (WV09), w napływkach, 8–9 VII 2001 – 11 exx., leg. RR.
- Pojezierze Pomorskie: Szczecin, Ogród Dendrologiczny (VV71), 2 VI 2004 – 1 ex., pułapka lepowa na szrotówka *Cameraria ohridella* DESCHKA et DIMIĆ na kasztanowcu, leg. SK; Szczecin-Niebuszewo (VV71), 20 VI 2005 – 1 ex. w parku miejskim, leg. SK; Puszcza Drawska, nad jez. Sarbin (WU56), 23 II 2003 – 1 ex. pod korą świerka, leg. RR.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Tarnowa ad Turek (CC47), 20 IX 1986 – 1 ex., leg. TM; Mokrz (WU84), 24 XII 1995 – 1 ex. pod korą świerka, leg. TB.
- Nizina Mazowiecka: Szumin ad Łochów (ED42), 21 VII 1994 – 1 ex., 7–17 VII 1995 – 2 exx., leg. TM.
- Góry Świętokrzyskie: Huta Szklana vic. (EB03), 10 V 2002 – 1 ex, leg. RR.
- Beskid Zachodni: Beskid Sądecki, Wisła vic. (CA40), okolice schroniska turystycznego Przysłop, 7 IV 2001 – 39 exx., masowo pod korą starych świerków, leg. PJ; Beskid Sądecki, Dolina Czarnego Potoku (DV97), 14 VI 1993 – 1 ex., leg. A. MELKE; Beskid Sądecki, okol. Hali Łabowskiej (DV78), 10 III 2001 – 1 ex. pod korą świerka, leg. RR.

- Beskid Wschodni: Tyrawa Solna (EV99), 20 V 1992 – 2 exx., leg. H. SZOŁTYŚ; Sanok (EV89), 19 V 1992 – 2 exx., leg. H. SZOŁTYŚ.
- Sudety Zachodnie: Rudawy Janowickie, Janowice Wielkie (WS63), 2 VII 2004 – 1 ex., leg. TB; Lubomierz ad Jelenia Góra (WS35), 13 III 1998 – 3 exx., leg. SK.
- Pieniny: Trzy Korony (DV57), 17 VI 1988 – 2 exx., leg. TM; Krościenko (DV57), 30 IV 1997 – 1 ex. na pniu buka, leg. TB.
- Tatry: okolice Toporowego Stawu Wyżniego (DV25), 3 VII 2004 – 1 ex., leg. RR.

Nowy dla Pojezierza Pomorskiego i Tatr. Z Pobrzeża Bałtyku nie notowany od ponad 90 lat, z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej nie notowany od ponad 60 lat (BURAKOWSKI i in. 1986). Gatunek związany z lasami iglastymi, spotykany zwłaszcza na świerkach i sosnach (BURAKOWSKI i in. 1986).

Calvia decemguttata (LINNAEUS, 1767)

- Pojezierze Pomorskie: Piła NE (XU19), 25 V 1997 – 1 ex., leg. RR; Bory Kujańskie ad Kujan (XV41), lasy na wschodnim brzegu jez. Borowno, 18 II 2007 – 1 ex. pod korą starych sosen, leg. RR; Bory Tucholskie, Laska ad Chojnice (XV67), 1 VI 1999 – 1 ex., leg. J. GUTOWSKI.
- Pojezierze Mazurskie: Lidzbark Warmiński (DF70), 20 I 1985 – 1 ex., 20 IV 1995 – 1 ex., leg. TM.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: rez. „Borek” (XU68) ad Samostrzel, 16 II 2007 – 1 ex. wysiany ze ściółki, leg. RR; Poznań, park miejski Cytadela (XU30/XU31), 4 V 1999 – 1 ex., leg. PJ, 10 V 2003 – 1 ex., leg. SK; Puszczykówko vic. (XT29), 12 VII 1995 – 1 ex., 28 VIII 1995 – 2 exx., 8 V 1998 – 1 ex., 6 VI 1998 – 1 ex., leg. PJ; Rogalin ad Poznań (XT38), park pałacowy, 30 IV 2008 – 1 ex. otrząśnięty z lipy, leg. RR; Promno ad Poznań (XU51), 16 VII 1998 – 1 ex., leg. PJ; Lusowo ad Poznań (XU11), 26 IX 1995 – 1 ex., leg. SK; Mokrz (WU84), 1 IX 1996 – 1 ex., 21 VII 2006 – 1 ex. ad lucem, leg. TB.
- Wzgórza Trzebnickie: Malin, park (XS47), na krzewach, 13 IV 2008 – 4 exx, leg. RR.
- Śląsk Dolny: Wrocław-Mokry Dwór (XS46), VI 1990 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC; Borowa Oleśnicka (XS67), 29 VII 1992 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC.
- Wyżyna Lubelska: Tarnogóra (FB44), 27 VI 1990 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC.
- Roztocze: Południoworoztoczański P. K., Werchrata (FA77), 7 VII 2002 – 1 ex., leg. et coll. K. ŻUK.

- Sudety Wschodnie: Góry Złote, Złoty Stok vic. (XR38), 20 VII 1996 – 1 ex., leg. PJ.
- Beskid Wschodni: Arłamów (FV29), 7 IX 1999 – 5 exx. ad lucem, leg. SK.
Biedronka nie wykazywana dotąd z Beskidu Wschodniego i Sudetów Wschodnich, z Dolnego Śląska nie notowana od ponad 70 lat (BURAKOWSKI i in. 1986).

Ceratomegilla (Adaliopsis) alpina (VILLA, 1835)

- Bieszczady: Krzemień (FV23), 27 VII 1995 – 1 ex., leg. PJ.
Górski gatunek znany w Polsce z Tatr i Bieszczadów (BURAKOWSKI i in. 1986).

Ceratomegilla (s. str.) *notata* (LAICHARTING, 1781)

- Puszcza Białowieska: Puszcza Białowieska, Narewowska Droga (FD85), 29 IV 2002 – 1 ex., leg. RR; Puszcza Białowieska, oddz. 156 (FD85), 26 VI 1991 – 1 ex., leg. TM.
- Bieszczady: Wetlina PGR, 20 VII 1994 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC.
- Pieniny: Czertezik (DV57), 16 VI 1988 – 2 exx., leg. TM.
- Tatry: Mała Łąka (DV15), 3 VII 1997 – 1 ex., leg. RR.

Borealno-górski gatunek znany głównie z południowej Polski, w ostatnim 50-leciu łowiony w górach (Tatry, Pieniny, Babia Góra, Bieszczady), na odeszłym stanowisku na Pojezierzu Mazurskim (BURAKOWSKI i in. 1986; BOROWIEC, KANIA 1995) oraz w Puszczy Białowieskiej (JADWISZCZAK 2001). Preferuje miejsca wilgotne, zacienione, często obserwowany na pokrzywach (BIELAWSKI 1978).

Ceratomegilla (s. str.) *undecimnotata* (D. H. SCHNEIDER, 1792)

- Bieszczady: Ustrzyki Górne (FV24), 22 VII 1995 – 1 ex., leg. PJ; Szeroki Wierch (FV23), na szczycie, 1 VII 2004 – 8 exx., leg. RR.

Jedna z najrzadszych krajowych biedronek, związana ze środowiskami kserotermicznymi. Prawie 130 lat temu wykazana z Pobreża Bałtyku i Pojezierza Pomorskiego, znana również z historycznych doniesień z Dolnego Śląska, Sudetów Zachodnich i Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej, gdzie mimo poszukiwań nie została powtórnie odnaleziona (STEBNICKA 1972). Po 1950 r. podawana z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Wyżyny Lubelskiej, Wyżyny Małopolskiej, Bieszczadów i Pienin (BURAKOWSKI i in. 1986). Według BIELAWSKIEGO (1971) w Bieszczadach zasiedla nasłonecznione środowiska ruderalne, zimuje natomiast wysoko w górach, w szczelinach skał. Interesująca wydaje się obserwacja masowego pojawu (dziesiątki osobników) tego gatunku na szczycie Szerokiego Wierchu w słoneczny dzień na początku lipca 2004 r.

Coccinella (s. str.) *hieroglyphica hieroglyphica* LINNAEUS, 1758

- Pojezierze Mazurskie: Biebrzański P. N., ad Polkowo (FE24), 16 VII 2000 – 1 ex., leg. J. GUTOWSKI.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Włocławek vic. (CD63), 15 VIII 1997 – 1 ex. na roślinności porastającej pobocznie piaszczystej drogi wzdłuż pasa wrzosowisk w lesie sosnowym, leg. PJ.
- Nizina Mazowiecka: Szumin ad Łochów (ED42), 7–17 VII 1995 – 5 exx., leg. TM.

Rzadko łowiona biedronka zasiedlająca przede wszystkim śródleśne torfowiska (BIELAWSKI 1971).

Coccinella (s. str.) *magnifica* REDTENBACHER, 1843

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Piła-Kalina (XU28), 11 V 1997 – 1 ex. na krzewie, leg. RR; Włocławek vic. (CD63), 8 IX 1992 – 1 ex., 11 IX 1992 – 1 ex., 7 VII 1995 – 1 ex., 19 VII 1995 – 1 ex., 25 VII 1995 – 1 ex., 26 IX 1995 – 1 ex., wszystkie zebrane z roślinności zielnej wzdłuż piaszczystej drogi w lesie sosnowym, leg. PJ; Radojewo vic., poligon wojskowy (XU31), 15 VI 2000 – 1 ex., 15 VIII 2000 – 1 ex., na murawie kserotermicznej z klasy *Festuco-Brometea*, leg. SK; Promno ad Poznań (XU51), 16 VII 1998 – 3 exx., 26 VIII 1998 – 2 exx., wszystkie zebrane na młodym dębie rosnącym na skraju lasu sosnowego w bezpośrednim sąsiedztwie mrowiska *Formica* z grupy *rufa*, leg. PJ; Obrzycko vic. (XU03), 16–20 VI 2003 – 1 ex., leg. SK; Tarnowa ad Turek (CC47), 20 IX 1986 – 2 exx., leg. TM; Włosiejewice ad Książ Wielkopolski (XT46), 26 VI 2005 – 1 ex., leg. TB; Mokrz (WU84), 4 V 1997 – 1 ex., 7 IV 2001 – 1 ex., leg. TB.

Rzadko notowana biedronka znana z rozproszonych stanowisk w całej Polsce; ostatnio nowe stanowiska z Pojezierza Pomorskiego podali GUTOWSKI i RUTA (2004), a z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej PRZEWOŻNY (2007). Dzięki adaptacjom behawioralnym, a prawdopodobnie także elementom obrony chemicznej, potrafi polować na mszyce bronione przez mrówki (SLOGGETT i in. 1998).

Coccinella (*Spilota*) *undecimpunctata* LINNAEUS, 1758

- Pobrzeże Bałtyku: Łazy ad Koszalin (WA71), wydmy nadmorskie, 8–20 VIII 1999 – 1 ex., leg. SK; Orzechowo ad Ustka (XA15), 12 VIII 1988 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Inowrocław-Mątwy (CD04), solniska, 26 VII 2005 – 4 exx. (obserwowano dziesiątki osobników), 18 VIII 2005 – 2 exx., leg. RR; Poznań, park miejski Cytadela (XU30/31), 13 VIII 1996 –

- 1 ex., leg. PJ; Poznań (XU20), jesień 1996 – 1 ex., 24 VII 1997 – 1 ex., leg. PJ, 28 IV 1997 – 1 ex., leg. TB; Sycyn Dolny ad Szamotuły (XU13), 18 VI 1992 – 1 ex., leg. M. BUNALSKI.
- Śląsk Dolny: Bystrzyca Oławska (XS64), 7 VIII 1993 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC.

Rzadko łowiony gatunek, w literaturze (BURAKOWSKI i in. 1986) sugeruje się jego halofilność, co częściowo potwierdzają poczynione obserwacje – na solniskach w okolicach Inowrocławia biedronka ta występowała masowo. Stosunkowo często, choć nie tak licznie omawiany gatunek występuje w siedliskach nie mających kontaktu z solniskami (por. JADWISZCZAK 1989). Godne odnotowania jest występowanie tej biedronki w zadrzewieniach parkowych czy wręcz ulicznych na terenie Poznania. Gatunek nowy dla Dolnego Śląska.

Harmonia quadripunctata (PONTOPPIDAN, 1763)

- Pobrzeże Bałtyku: Pogorzelica vic. ad Niechorze (WV09), 8–9 VII 2001 – 1 ex. w napływkach na brzegu Bałtyku, leg. RR.
- Pojezierze Pomorskie: Podlesiec (WU56), oddz. 34k, 16 III 2003 – 12 exx. pod korą sosny, leg. RR; Bory Kujańskie ad Kujan (XV41), lasy na wschodnim brzegu jez. Borowno, 18 II 2007 – 3 exx. pod korą starych sosen, leg. RR; Kujanki (XV41), plaża nad jez. Borowno, 25 XII 1998 – 1 ex., leg. RR.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Mokrz (WU84), 21 I 1996 – 1 ex. w szczelinach kory brzozy, 11 IV 2004 – 1 ex., leg. TB; Puszczykowo vic. (XT29), na trawach na skraju boru sosnowego wzdłuż Warty, 21 V 1998 – 1 ex., 4 VIII 1998 – 2 exx., leg. PJ; Włocławek vic. (CD63), 9 IV 1993 – 1 ex., leg. PJ.
- Dolny Śląsk: Chrzastowa Wlk. (XS66), 1 V 1992 – 1 ex., leg. et coll. J. KANIA.
- Wyżyna Małopolska: Pińczów (DA69), 19 V 1992 – 2 exx., leg. et coll. L. BOROWIEC.
- Roztocze: Kąty Drugie ad Zamość (FB41), 9 VII 1992 – 1 ex., leg. et coll. J. KANIA.

Biedronka związana z borami sosnowymi, stosunkowo często łowiona, choć z Dolnego Śląska nie notowana od 150 lat, a z Roztocza od prawie 100 lat (BURAKOWSKI i in. 1986).

Harmonia axyridis (PALLAS, 1773)

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Piła (XU19), 12 X 2007 – 6 exx. w mieszkaniu w centrum miasta, leg. R. ROSA; Plewiska ad Poznań (XU20), 11 X 2007 – 1 ex. w mieszkaniu, 16 X 2007 – 56 exx. na elewacji domu, (obserwowano około 200 osobników), leg. SK.

- Wzgórza Trzebnickie: Trzebnica (XS48), 15 III 2008 – 1 ex. pod korą martwej powalonej topoli w centrum miasta, leg. RR.

Ekspansywna biedronka stwierdzona niedawno po raz pierwszy w kraju (PRZEWOŹNY i in. 2007) – dwa stanowiska na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej; nowa dla Wzgórz Trzebnickich.

Hippodamia (Hemisphaerica) septemmaculata (DE GEER, 1775)

- Górny Śląsk: Cisnowa (CB41), 24 VIII 1986 – 3 exx., leg. TM.
- Sudety Zachodnie: rez. „Torfowisko w Dolinie Izery” (WS23), 24 VI 2004 – 1 ex., leg. RR.

Rzadko spotykany gatunek związany z wilgotnymi biotopami, torfowiskami i łąkami. Znany ze stanowisk rozrzuconych po całym kraju (BURAKOWSKI i in. 1986). W Sudetach Zachodnich nie notowany od ponad 100 lat.

Myrrha (s. str.) *octodecimguttata* (LINNAEUS, 1758)

- Pobrzeże Bałtyku: Pogorzelica vic. ad Niechorze (WV09), 8–9 VII 2001 – 2 exx. w napływkach na brzegu Bałtyku, leg. RR; Hel (CF55), 11 VIII 2002 – 1 ex., na plaży, leg. RR.
- Pojezierze Pomorskie: Bory Kujañskie ad Kujan (XV41), lasy na wschodnim brzegu jez. Borowno, 18 II 2007 – 1 ex. pod korą starych sosen, leg. RR.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Kowal ad Włocławek (CD72), 3 IV 2008 – 1 ex. na ścianie budynku, leg. PJ; Włocławek vic. (CD63), 1 VI 1996 – 1 ex., skraj lasu sosnowego, na krzaku czeremchy, 4 IV 1999 – 2 exx., las sosnowy, w żywicy u stóp pnia sosny, leg. PJ; Biedrusko ad Poznań, poligon wojskowy (XU32), 29 III 1998 – 1 ex., leg. SK; Gołęczewo vic., poligon wojskowy (XU22), 9 VIII 1997 – 1 ex., ad lucem, leg. U. WALCZAK; Chludowo vic., poligon wojskowy (XU22), 4 VI 2000 – 1 ex., ad lucem, leg. U. WALCZAK; Ruszków ad Koło (CC38), 26 I 2003 – 4 exx., pod korą *Pinus sylvestris*, leg. SK; Dąbrowice ad Koło (CC48), 5 II 1992 – 1 ex., leg. TM; Boguszyniec ad Koło (CC38), 15 VI 1994 – 1 ex., leg. TM; Mokrz (WU84), 21 VII 2006 – 1 ex., ad lucem, leg. TB; Smolnica ad Wronki (WU94), 30 XI 1997 – 1 ex., leg. TB. Dolny Śląsk: Pątnów Legnicki (WS67), 30 IV 1994 – 1 ex., leg. et coll. J. KANIA.

Gatunek związany z borami sosnowymi, w okresie wegetacyjnym przebywa w koronach drzew, przez co jest rzadko łowiony (BURAKOWSKI i in. 1986). Z Dolnego Śląska nie wykazywany od prawie 130 lat.

Myzia oblongoguttata (LINNAEUS, 1758)

- Pobrzeże Bałtyku: Pogorzelica vic. ad Niechorze (WV09), 8–9 VII 2001 – 2 exx. w napływkach na brzegu Bałtyku, leg. RR; Łazy ad Koszalin (WA71), 8–20 VIII 1999 – 1 ex., 29 III – 3 IV 2003 – 1 ex., wydmy nadmorskie, leg. SK.

- Pojezierze Pomorskie: Bogdanka (WU58), 14 VII 1998 – 1 ex., samolówka świetlna, leg. E. BARANIAK; rez. „Stary Załom” (WU78), 30 VII 2001 – 1 ex., ad lucem, leg. E. BARANIAK.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Włocławek vic. (CD63), 1 VI 1997 – 1 ex., las sosnowy, na krzaku czeremchy, leg. PJ; Puszczykowo ad Poznań (XT29), 17 I 1999 – 1 ex., świetlista dąbrowa, na pniu dębu, leg. PJ; Dzierawy ad Koło (CC38), 17 X 1993 – 1 ex., leg. TM; Mokrz (WU84), 1 VII 1999 – 1 ex., 16 V 2001 – 1 ex., 2 V 2004 – 1 ex., leg. TB.
- Nizina Mazowiecka: Szumin ad Łochów (ED42), 16 VII 1989 – 1 ex., leg. TM, coll. SK.
- Pieniny: Biała Skała (DV67), Kały, 12 VIII 2004 – 1 ex., leg. W. KUBASIK.
Gatunek związany z borami, znany z rozproszonych stanowisk w całym kraju (BURAKOWSKI i in. 1986).

Oenopia conglobata (LINNAEUS, 1758)

- Pojezierze Pomorskie: Szczecin-Niebuszewo (VV71), 16 III 2004 – 1 ex., 29 IV 2004 – 1 ex., wszystkie w pomieszczeniach Katedry Zoologii AR, leg. SK; Podlesiec (WU56), oddz. 34k, pod korą sosny, 16 III 2003 – 4 ex., leg. RR; Bory Kujańskie ad Kujan (XV41), lasy na wschodnim brzegu jez. Borowno, 18 II 2007 – 1 ex. pod korą starych sosen, leg. RR.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Kowal ad Włocławek (CD72), 3 IV 2008 – 1 ex. na ścianie budynku, leg. PJ; Słońsk (VU82), pod korą topoli, 15 XI 2003 – 1 ex., leg. RR; Poznań, park miejski Cytadela (XU30/XU31), 28 V 1996 – 1 ex. na starej topoli czarnej, leg. PJ, 26 IX 2004 – 1 ex. pod korą, leg. SK; Poznań (XU20), 18 IV 1997 – 1 ex., 4 IX 1998 – 1 ex., 6 IX 1998 – 1 ex., leg. PJ, 6 III 1996 – 1 ex., leg. TB; Rogalin ad Poznań (XT38), 14 II 1998 – 3 ex. pod odstającą korą obumierającej topoli białej, 11 VI 2000 – 1 ex., leg. PJ; Promno ad Poznań (XU51), 23 IX 2000 – 1 ex., leg. PJ; Sycyn Dolny ad Szamotuły (XU13), 29 VI 1992 – 1 ex., leg. M. BUNALSKI; rez. „Krajkowo” (XT38), 7 XI 2000 – 7 ex. pod korą, leg. SK; Lusowo ad Poznań (XU11), 27 III 2004 – 2 ex., jeden pod korą *Salix fragillis* L., drugi w mieszkaniu, 3 IV 2004 – 1 ex. pod korą *Salix fragilis*, leg. SK; Żerkowsko-Czeszewski Park Krajobrazowy, Czeszewo vic. ad Środa Wielkopolska (XT77), 7 XI 2006 – 3 ex., leg. SK; Koło (CC48), 22 I 1984 – 1 ex. pod korą osiki na łące, leg. TM; Wapienno ad Inowrocław (YU05), 16 VI 1996 – 1 ex. na starej topoli czarnej, leg. PJ; Wronki (WU94), 4 II 2006 – 1 ex., leg. TB.
- Śląsk Dolny: Wrocław-Świniary (XS37), 27 IV 1991 – 1 ex., 24 IV 1992 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC; Wrocław-Wojnów (XS56), 6 III 1992 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC.
- Śląsk Górny: Katowice (CA57), 19 IX 2001 – 1 ex., leg. TB.

– Wyżyna Małopolska: Spała (DC30), 14–16 IX 2001 – 2 exx., leg. RR.

W literaturze uchodzi za rzadki gatunek, w „Katalogu fauny Polski” (BURAKOWSKI i in. 1986) cytowanych jest zadziwiająco mało stanowisk. Gatunek ostatnimi laty wydaje się być w ekspansji; w okolicach Poznania obserwowano olbrzymie skupiska osobników zimujących pod korą samotnie stojących, starych topól, liczące tysiące sztuk (Rogalin, 11 II 2001 – obserwował PJ). Niedawno wykazany po raz pierwszy z Pojezierza Pomorskiego (RUTA, MELKE 2002), z Dolnego Śląska nie podawany od ponad 60 lat.

Oenopia impustulata (LINNAEUS, 1767)

– Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Piła-Kalina vic. (XU28), 20 IV 2001 – 1 ex., 30 IV 2001 – 1 ex., leg. RR; Puszczykowo vic. ad Poznań (XT29), 20 V 1995 – 1 ex.; 26 IV 1998 – 1 ex., leg. PJ; Promno ad Poznań (XU51), 26 VIII 1998 – 1 ex., leg. PJ; Lusowo ad Poznań (XU11), 5 XI 1995 – 1 ex., leg. SK; Włocławek (CD63), 2 V 2001 – 2 exx., leg. PJ; Kościelec ad Koło (CC38), 18 IV 1996 – 1 ex., leg. TM; Dzierawy ad Koło (CC38), 2–3 V 1998 – 2 exx., leg. TM; Mokrz (WU84), 21 IV 1999 – 1 ex., leg. TB.

Na Nizinie Mazowieckiej łowiona była ok. 30 lat temu, a na pozostałych stanowiskach jeszcze w XIX w. Niedawno wykazana z Pojezierza Pomorskiego (RUTA, MELKE 2002) i Wielkopolski (PRZEWOŻNY 2004).

Sospita vigintiguttata (LINNAEUS, 1758)

– Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Poznań-Rataje (XU30), VIII 2005 – 1 ex., I 2007 – 1 ex. w mieszkaniu, leg. SK; Rogalin vic. ad Poznań (XT38), silnie zacieniony, bardzo wilgotny ols, 11 VI 2000 – 1 ex., leg. PJ; Koło (CC48), 2 V 1992 – 1 ex., leg. TM; Mokrz (WU84), 20 IV 1999 – 1 ex., 7 IV 2001 – 1 ex., 29 IV 2001 – 1 ex., 17 IV 2005 – 1 ex., 21 VII 2006 – 1 ex. ad lucem, leg. TB.

– Nizina Mazowiecka: Szumin ad Łochów (ED42), 26 VII 1993 – 1 ex., leg. TM.

– Puszcza Białowieska: ścieżka „Żebra żubra” (FD94), 9 IV 1995 – 1 ex. pod korą, leg. SK.

– Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Dolina Będkowska (DA15), okolice skałki „Dupa Słonia”, 21 V 2006 – 2 exx. czerpakiem z olchy, leg. RR.

Rzadki gatunek, z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej podany dotychczas tylko czterokrotnie; ostatnio w roku 1947 (BURAKOWSKI i in. 1986).

Cynegetis impunctata (LINNAEUS, 1767)

– Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Piła-Kalina vic. (XU28), 9 V 1998 – 1 ex., leg. RR; Poznań, park miejski Cytadela (XU30/XU31), 29 IV 1993 – 1 ex., 21 V 1993 – 1 ex., 27 V 1993 – 2 exx., 8 V 1995 – 13 exx., 9 V 1995 – 9 exx., 11 V 1995 – 2 exx., wszystkie okazy leg. PJ; Puszczykowo ad Poznań

- (XT29), 6 IX 1998 – 1 ex., leg. PJ; Obrzycko (XU03), 21 V 2007 – 2 exx., leg. TB, Skoki ad Poznań (XU43), 12 V 1987 – 1 ex., leg. TM; Komorniki ad Poznań (XU20), 25 IV 1998 – 1 ex., leg. W. KUBASIK.
- Wzgórza Trzebnickie: Prusice ad Oborniki Śląskie (XS39), 30 IV 2005 – 2 exx. w czerpak z traw i wilczomleczów, leg. et coll. K. ŻUK.
 - Sudety Wschodnie: Kletno (XR36), 2 VII 1993 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC; Śnieżnik (XR36), 5 VII 1993 – 1 ex., leg. et coll. L. BOROWIEC.

Gatunek spotykany bardzo lokalnie – jak sugeruje BIELAWSKI (1962) jest to efekt bezskrzydłości, lecz w miejscach występowania bywa liczny. Stabilna i duża populacja utrzymuje się na murawach porastających nasłonecznione zbocza poznańskiego parku miejskiego Cytadela (PJ). Jest to stanowisko o tyle interesujące, że w eksplorowanych równie często najbliższych okolicach Poznania gatunek ten jest zdecydowanie rzadki, podczas gdy w pobliżu centrum miasta jest to jedna z pospolitszych biedronek, szczególnie wiosną. Biedronka nowa dla Wzgórz Trzebnickich. Z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej wykazany ostatnio przez RUTĘ (2007).

SUMMARY

Faunistic records concerning the Coccinellidae beetle family in Poland are surprisingly scarce and mostly out of date. In this paper we present the data on the occurrence of 45 species of ladybird beetles in new localities. *Scymnus femoralis* (GYLLENHALL), previously recorded from Poland without any collecting data, was newly found in Mazury Lake District, Wielkopolska-Kujawy Lowland, Mazowsze Lowland, and Lower Silesia; *Hyperaspis pseudopustulata* MULSANT is reported for the first time from Lublin Highland and Białowieża Primeval Forest; *Clitostethus arcuatus* (ROSSI) from Wielkopolska-Kujawy Lowland; *Scymnus ater* KUGELANN from Pomerania Lake District; *S. haemorrhoidalis* HERBST from Świętokrzyskie Mts.; *S. limbatus* STEPHENS and *S. doriai* CAPRA from Wielkopolska-Kujawy Lowland; *S. suturalis* from West Sudety Mts.; *Platynaspis luteorubra* (GOEZE) from Lublin Highland; *Aphidecta oblitterata* (L.) from Pomerania Lake District and Tatra Mts.; *Calvia decemguttata* (L.) from East Beskid and East Sudety Mts.; *Coccinella undecimpunctata* L. from Lower Silesia; *Harmonia axyridis* (PALLAS) and *Cynegetis impunctata* (L.) from Trzebnica Hills.

PIŚMIENNICTWO

- BIELAWSKI R. 1959: Chrząszcze – Coleoptera, Biedronki – Coccinellidae. Klucze oznacz. Owad. Pol., Warszawa, XIX, **76**: 1-92.
- BIELAWSKI R. 1962: Materiały do poznania Coccinellidae Polski. I (Coleoptera). Pol. Pismo ent., **32**: 191-205.
- BIELAWSKI R. 1971: Biedronki (Coleoptera, Coccinellidae) Bieszczadów. Fragm. faun., **17**: 273-296.
- BIELAWSKI R. 1978: Biedronki (Coleoptera, Coccinellidae) Pienin. Fragm. faun., **22**: 337-357.

- BOROWIEC L., KANIA J. 1995: Uwagi o niektórych krajowych gatunkach chrząszczy (Coleoptera). *Wiad. entomol.*, **13**: 217-225.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1986: Chrząszcze Coleoptera, Cucujoidea, część 2. *Kat. Fauny Polski*, Warszawa, XXIII, **13**: 1-278.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 2000: Chrząszcze Coleoptera, Uzupełnienia tomów 2–21. *Kat. Fauny Polski*, Warszawa, XXIII, **22**: 1-252.
- GUTOWSKI J., RUTA R. 2004: Waloryzacja przyrodnicza gminy Tuczno (Pojezierze Zachodniopomorskie) w oparciu o wyniki wstępnych badań nad chrząszczami (Insecta: Coleoptera). *Nowy Pam. Fizjogr.*, **3** (1-2): 27-60.
- JADWISZCZAK A. 1989 (1988): Coccinellidae (Coleoptera) Łodzi i okolic. *Acta Univ. Lodz., Folia Zool. Anthropol.*, Łódź, **6**: 15-23.
- JADWISZCZAK A. 2001: Coccinellidae. [W:] GUTOWSKI J. M., JAROSZEWICZ B. (red.): *Katalog fauny Puszczy Białowieskiej*. Instytut Badawczy Leśnictwa, Warszawa: 175-176.
- KOCH K. 1989: *Die Käfer Mitteleuropas. Ökologie. Band 2*. Goecke & Evers, Krefeld. 382 ss.
- KOVÁŘ I. 2007: Coccinellidae. [W:] LÖBL I., SMETANA A. (ed.): *Catalogue of Palaearctic Coleoptera, Vol. 4*. Apollo Books, Stenstrup. 935 ss.
- KRÓLIK R. 2006: Potwierdzenie występowania w Polsce *Clitostethus arcuatus* (P. ROSSI, 1794) (Coleoptera: Coccinellidae). *Wiad. entomol.*, **25** (2): 126.
- PRZEWOŻNY M. 2004: Chrząszcze (Insecta: Coleoptera) okolic Obrzycka w Puszczy Noteckiej. *Bad. fizjogr. Pol. Zach., Ser. C*, **50**: 57-66.
- PRZEWOŻNY M. 2007: Chrząszcze (Coleoptera) okolic Jeziora Maltańskiego w Poznaniu. *Nowy Pam. Fizjogr.*, **5** (1-2): 29-48.
- PRZEWOŻNY M., BARŁOŻEK T., BUNALSKI M. 2007: *Harmonia axyridis* (PALLAS, 1773) (Coleoptera: Coccinellidae) new species of ladybird beetle for Polish fauna. *Pol. Pismo ent.*, **76**: 177-182.
- RUTA R. 2007 (2006): Chrząszcze (Insecta: Coleoptera) kserotermicznych wzgórz Byszewickich w Dolinie Noteci. *Nowy Pam. Fizjogr.*, **5** (1-2): 49-107.
- RUTA R., MELKE A. 2002: Chrząszcze (Insecta: Coleoptera) rezerwatu „Kuźnik” koło Piły. *Roczn. Nauk. PTOP „Salamandra”*, **6**: 57-101.
- SLOGGETT J. J., WOOD R. A., MAJERUS M. E. N. 1998: Adaptations of *Coccinella magnifica* REDTENBACHER, a Myrmecophilous Coccinellid, to Aggression by Wood Ants (*Formica rufa* Group). I. Adult Behavioral Adaptation, Its Ecological Context and Evolution. *J. Insect Behavior*, **11** (6): 889-904.
- STĄCZEK Z., PIETRYKOWSKA E. 2002: Biedronkowate (Coleoptera: Coccinellidae) nowe dla Wyżyny Lubelskiej, Rostocza i Niziny Sandomierskiej. *Wiad. entomol.*, **21** (2): 125-126.
- STĄCZEK Z., PIETRYKOWSKA E. 2003: *Scymnus doriai* CAPRA, 1924 (Coleoptera: Coccinellidae) new to the Polish fauna. *Pol. Pismo ent.*, **72**: 223-227.
- STEBNICKA Z. 1972: Coccinellidae (Coleoptera) okolic Krakowa. *Acta zool. cracov.*, **17** (1): 1-36.